

Kako je Knjižnica postala gradska ustanova

Društvo narodne čitaonice karlovačke likvidirano je u svibnju 1897. godine nakon gotovo šezdesetgodišnje knjižničarsko-čitaoničke djelatnosti. Nedostatak jeftine i dostupne literature najviše je pogodio studente koji preko Kluba hrvatskih akademičara već početkom 1903. godine počinju s prikupljanjem knjižnog fonda za buduću knjižnicu. Knjige su se sporo prikupljale, a dodatni problem predstavljalo je pronalaženje odgovarajućih prostorija.

Za pučku knjižnicu traži "Klub hrv. akademičara u Karlovcu" dvije prikladne sobe. Prostorije ne smiju biti predaleko od središta grada. Ponude prima i eventualne obavijesti daje tajnik klubov stud. iur. Pavao Fröhlich, Rakovačka ul. 15.

Izvor: Glasonoša br. 6, 5. 3. 1905.

Nakon gotovo dvije godine, u listopadu 1905., zaključkom gradskog zastupstva akademičari su za pučku knjižnicu ishodili dvije sobe u "Zorin domu" i mjesečnu potporu od 30 kruna. Do tada su prikupili oko 1500 knjiga. Upravne poslove za knjižnicu obavljali su članovi Gombalačkog kluba "Pokupski sokol", a tekuće sami akademičari. Budući da je bilo vrlo teško uskladiti vođenje knjižnice s obvezama na fakultetu, cjelokupni rad knjižnice 1. listopada 1907. preuzima "Pokupski sokol". Brigu o knjižnom fondu, koji je tada brojio 2041 knjigu, preuzeo je mladi gimnazijski profesor Franjo Crnčić.

Povjeravanje knjižnice "Pokupskom sokolu" bilo je logično, ne samo zato što su se akademičari od samog početka na nj oslanjali, već i stoga što je ovo športsko društvo, u namjeri da pridonese i kulturno-obrazovnom uzdizanju svojih članova, još 29. lipnja 1906. godine osnovalo Sokolsku čitaonicu.

"Neki su krugovi u tom prosvjetnom radu Sokola gledali bez opravdana razloga neki pogibeljan politički cilj, a trebalo je i sredstava za nabavu knjiga: otuda je nastala potreba, da se prosvjetnom radu u Karlovcu dade jaka finansijalna i jedinstvena baza, da se taj rad povjeri takvom organu, koji bi ga mogao trajno voditi, i da se u njemu ne bi moglo gledati neko političko strančarstvo." Tim razlozima objašnjava Franjo Crnčić podnesak koji je 5. studenog 1910. godine "Hrvatski sokol" (tako se "Pokupski sokol" zvao od 1909. godine) uputio gradskom zastupstvu. U njemu predlaže "da bi se prosvjetni rad koji je u gradu Karlovcu rukovodio Hrv. Sokol, te koji je obilježen osnutkom javne čitaonice, pučke knjižnice i držanjem popularnih poučno-zabavnih predavanja, stavio pod upravu grada, a da mu se oduzme značaj jednoga društva, pa da mu se dade značaj čitavoga pučanstva."

Za pučko-prosvjetni rad.

Prosvjetom k slobodi!

Skupština gradskog zastupstva održavana dne 12. listopada o. g. pozvala je ovdašnju "Hrvatski Sokol" da prema svom obećanju iznese predlog, kako bi se pučko prosvjetni rad u našem gradu ustalio i postavio na šire temelje.

Tim povodom je "Hrvatski Sokol" iz svoje dne 4. o. mj. održavane odborske sjednice upravio na gradsko poglavarstvo ovaj

Predlog.

U posljednjim godinama rukovodio je "Hrvatski Sokol" prosvjetni rad u gradu Karlovcu. Taj je rad obilježen osnutkom "javne čitaonice", "pučke knjižnice", držanjem popularnih poučno zabavnih predavanja (nekoliko sa skeptičkim projekcijama), recitacijama i kazališnim prikazivanjem.

"Hrv. Sokol" stekao je dosadanjim svojim radom neko iskustvo o tom, kako bi se ovaj i slični prosvjetni rad u našem gradu u buduće unapredio i ustalio, te će svoje mišljenje ovdje u kratko izložiti.

Ako se prosvjetljivanje širokih građanskih slojeva želi redovito i sustavnu, a po tom i uspješno provodjati (kao što to mora da bude) potrebno je, da se za takav prosvjetni rad stvori posebno središte sa svojim odgovornim organom (odborom), koji će neodvisno od bilo kojeg društva, dakle samostalno, rukovoditi cijelu akciju i nositi za nju odgovornost.

Takav prosvjetni rad zaposlit će naime veći broj ljudi i tolikog je opsega, da ga jedno društvo, koje imade osim njegov i drugih zadataka, nije kadro uspješno rukovoditi, jer mu zato ne dostaje sila (i onako ograničenih većinom na njegove članove), a osim toga gubi njegov rad ponekle značaj općenitosti, te se odviše smatra stvarju dotičnog društva, zbog čega se slabi interes za sam predmet. I kakogod je u početku, dok je probijen led, bilo razumljivo, da prosvjetni rad u našem gradu započne jedna postojeća društvena organizacija, za buduće pri tom ne bi smjelo ostati, ako se stvar uzme ozbiljno na oko i ako se prosvjetni rad hoće učiniti općom građanskom stvari, za koju se imaju zainteresovati svi građanski slojevi.

Takovim prirodnim središtem prosvjetnog rada u našem gradu može biti postojeća gradska "Pučka knjižnica" i s njom spojena "Javna čitaonica" (dosada Sokolska) u "Zorin domu". Bogatija (osobito revijama) javna čitaonica i javna pučka knjižnica jesu podlogom svakog daljnjeg prosvjetnog rada, oko njih kao središta okupili bi se prosvjetni radnici, u prostorijama čitaonice i knjižnice, (koje danas sastoje od jedne veće i dviju manjih soba, medjusobno spojenih) obdržavala bi se predavanja, siela, čitanja i recitacije, u njima bi se nalazila i pomagala potrebna prosvjetnim radnicima.

S financijalnog gledišta ne bi osnutak takovog središta pravio poteškoća, jer knjižnicu i onako izdržava gradska općina o svom trošku, dok bi čitaonicu (sadanje novine i namještaj o kom pod /. prileži popis odnosno inventar) "Hrv. Sokol" vrlo rado besplatno ustupio općini na uporabu uz jamstvo za stvari, te uz uvjet, 1. da gradska općina plaća najamninu za čitaonicu (20 K mjesečno), rasvjetu (5 K mjesečno), te loženje ; 2 nadalje da dozvoli – kao protuuslugu društvu – da se društvo "Hrv. Sokol" može služiti kad ustreba prostorijom čitaonice odnosno knjižnice za obdržavanje svojih od odborskih sjednica i poduke u tamburanju, ali tako da tu ne bi smetalo ni redovitoj uporabi čitaonice, nit redovitoj uporabi knjižnice.

Režija ovakove prosvjetne akcije iziskivala bi trošak godišnje od prilike 1300 do 1400 K (stanarina 480 K, nagrada knjižničaru 200 K, loženje 100 K, svjetlo 77.36 K (59.12 + 18.24 = 77.36 K), podvornik 80 K, čišćenje 40 K, nabava časopisa 150 K, nabava knjiga 200 K, razni troškovi 70 K). Čitaonica imala bi se još nadopuniti sa nekim domaćim i stranim revijama, što će dakako biti briga dotičnog odbora, a sa sigurnošću se može računati, da bi za ovako uređenu gradsku javnu čitaonicu i neki naši sugradjani rado bezodštetno redovito izlagali smotre, koje za sebe pretplaćuju ako im se zajamči od strane uprave čitaonice, da im se ne će oštetiti i da će im se u redu vratiti.

Čitaonicom i knjižnicom upravljao bi kao i uopće rukovodio cio prosvjetni rad poseban glavni prosvjetni odbor n. pr. od 12 lica, kojeg bi na predlog gradskoga poglavarstva na 3 godine izabralo gradsko zastupstvo. Svakako bi bilo u interesu stvari, da u tom odboru osim ličnosti za koje se znade, da su voljne i spremne djelovati na polju pučkog prosvjetljivanja, budu po mogućnosti zastupani krugovi mjesnog učiteljstva, profesorskog zbora ovdašnje kr. velike realne gimnazije, 1. hrv. Pjevačkog društva "Zore", "Hrvatskog Sokola", obrtničkog društva "Nade", medjstrukovne radničke organizacije, mjesnog akademskog kluba, – sve organi prosvjetnog rada u našem gradu. Time će se već vanjskim načinom obilježiti, da je dotični odbor koncentracioni organ svega prosvjetnog rada u gradu, pokazat će se, da taj prosvjetni centar ima pred očima sve slojeve našega gradjanstva, da računa sa cjelokupnim gradjanstvom, ali ujedno da hoće i odgovornost za uspjeh i opseg, te intenzivnost rada porazdijeliti na predstavnike cjelokupnog gradjanstva.

Ovaj glavni prosvjetni odbor mogao bi si prema potrebi razdijeliti rad i u tu svrhu osnovati potrebne pododbore (sekcije), koji bi se opcijom mogli popuniti daljnim radnicima. Tako bi se možda mogao po vremenu urediti pododbor čitaonički (koji bi se glavno brigovao oko čitaonice), knjižnički za knjižnicu, predavački, koji bi organizovao i rukovodio predavanja itd.

Glavni prosvjetni odbor imao bi izraditi svoj opći pravilnik, a prema potrebi čitaonički, knjižnički, predavački itd. red. Ove bi redove odobravalo gradsko poglavarstvo.

Pošto je rukovodjenje knjižnice (izdavanje i primanje knjiga, briga nad povratkom knjiga, katalogizacija i dr.) posao dosta velik i odgovoran, bilo bi od potrebe, da se barem knjižničaru daje za njegov trud posebna nagrada, što će samo povećati njegovu ambiciju.

Predbježno imao bi prosvjetni rad sastojati u tom, da se sadanja čitaonica popuni sa potrebnim, ozbiljnim, zabavnim, naročito ilustrovanim listovima, da se knjižnica snabdije u prvom redu sa novijim domaćim literarnim djelima trajne vrijednosti, kako bi iole važnija knjiga (osobito periodička izdanja) u prvom redu u našem jeziku, našla mjesta u knjižnici; nadalje imala bi se koliko bi sredstva dopuštala nabavljati jeftinija djela, ma i u njemačkom jeziku o savremenim aktuelnim pitanjima, zatim informativne knjige i brošure o prosvjetnom radu u drugih naroda (za primjer i pobudu prosvjetnim radnicima).

Predavački rad imao bi nastojati oko predavanja (eventualno sa projekcijama) i oko recitacija kao dosada za građanske slojeve, naročito imajući na umu, da se teme biraju obzirom na svoju sadržinu i predmet po nekom sistemu, a ne tek slučajno kao dosada.

U drugu ruku trebalo bi misliti na predavanja u vanjskim dijelovima grada (a i okolice). Jedna i druga predavanja isključivala bi stranačko-politička i crkvenjačka (konfesionalna) pitanja.

Osim toga bilo bi nužno, da se zavedu informacione večeri, u kojima bi pojedinci referirali o pojedinom autoru, pojedinom knjizi ili pojedinom znanstvenom pitanju makar i u težoj formi, a bile bi te večeri namijenjene više inteligentnim slojevima. Mi u provinciji rijetko imamo zgode, da se upoznamo sa najnovijim beletrističkim ili znanstvenim djelima, jer do njih zbog troška ne možemo doći ili jer uopće ni ne doznamo da su izišla.

Pojedinac ipak za područje koje mu je struka ili za koje se zanima, doći će do kojeg važnog i opće interesantnog djela, o kojem može u kratko referirati priopćivši primjerice najmarkantnija mjesta iz djela. Ovakova informativna priopćenja imala bi više znanstveni karakter i premda bi biti općenito pristupna, ipak bi svojom težom formom računala na inteligentniju publiku.

Na taj bi način naša inteligencija koja živi većinom sama za sebe, koja sama za sebe čita djela svoje struke, došla u međusobni saobraćaj, što bi bez sumnje imalo odjeka i u općem prosvjetnom nastojanju u našem gradu.

Daljni važni rad bio bi organizovati u našem gradu pobijanje analfabetizma kod odraslijih ljudi, o čem ne treba pobližeg razlaganja. Evo čitava porezna općina Zadobarje tik uz gradsku medju sa 643 žitelja (z. 1900.), nema nijednog čovjeka, koji bi znao čitati i pisati, živi izvan dosega našeg kulturnog života, što ne zvuči nimalo evropski.

Naročito imao bi glavni prosvjetni odbor pratiti djelovanje školskih knjižnica u našem gradu za osobe, koje su svršile škole. Poznato je naime, da znatan postotak seljačke djece svršivši školu malo ili ništa ne čita, te zbog toga zaboravlja čitati i pisati. To onemogućiti, važan je prosvjetni zadatak. U kratko: taj bi glavni prosvjetni odbor (sa svojim pododborima) imao u građanskim slojevima pobudjivati interes i smisao naročito za domaću našu knjigu i zainteresovati šire građanske slojeve za razna kulturna pitanja, dati našem općinstvu bolju, solidniju i plemenitiju zabavu, nego li je dosadanja.

Sve bi te uredbe (čitaonica, knjižnica, pribor predavački) bile imovina i vlasnost gradske općine, koja bi cijeli taj prosvjetni rad iz svojih sredstava financirala predviđajući potrebni trošak medju svojim redovitim godišnjim izdacima Gradska bi općina bilo po zastupstvu ili po poglavarstvu, vodila i vrhovni nadzor naročito nad upravom odnosno imovine, te bi se njoj redovito svake godine imao predlagati ne samo pregled rada, nego i točan računski obračun o prihodu i rashodu odbora. Da se ukloni svaka jednostranost u shvaćanju i organizaciji prosvjetnog rada u našem gradu, predlažemo, da gradsko poglavarstvo naš predlog iznese pred širi krug interesenata, te da saslušavši mišljenja ostalih interesovanih krugova i ličnosti, donose konkretan zaključak u pogledu opsega, organizacije i financiranja sveukupnog pučko-prosvjetnog rada u gradu Karlovcu.

Doznajemo, da je gradski načelnik dr. Božo Vinković u povodu gornjeg predloga sazvaio u gradsku vijećnicu za dan 13 studenoga t. g. u 10 sati prije podne anketu interesiranih krugova i ličnosti, da se predmet što svestranije raspravi te će zaključak ankete predložiti gradskom zastupstvu na prihvata i uvaženje, Prijateljima pučkog prosvjetljivanja pruža se ovime najljepša zgoda, da na anketi razvijaju svoje mišljenje o predmetu i da nakon što stvoreni zaključci budu prihvaćeni po gradskom zastupstvu što življe porade oko širenja prosvjete u našem gradu a eventualno i okolici.

Izvor: Spomenica Pučko-prosvjetnog odbora za 1911. godinu, Narodni glas br. 45, 10. 11. 1910.

Podržavajući prijedlog "Sokola", gradski je načelnik dr. Božo Vinković već za 13. studeni sazvaio "anketu da se raspravi kako bi se stabilizirao prosvjetni rad".

Za pučko-prosvjetni rad!

Grad, načelnik g. dr. Božo Vinković sazvaio je za dne 13 o. mj. anketu interesovanih krugova, da se raspravi kako bi se i na koji način imao ustaliti pučko-prosvjetni rad u gradu Karlovcu, koji je "Hrvatski Sokol" prije 3 godine lijepo započeo.

Pozivu se odazvaše gg.: Ivan Barić, pećarski pomoćnik, Mijo Blašković, ravnajući učitelj, Milan Borovac, profesor, Marija Brenerova, učiteljica, Zvonimir Celinščak, profesor, Vjekoslav Čop, ravnatelj viših građanskih škola, Sava Diklić, ravnatelj srpske preparandije, dr. Pavao Frönlich, odvjetnički perovodja, Franjo Horvat Kiš, učitelj, Ivan Gailhofer, kontrolor okružne blagajne, Dragutin Grundmann, ličilarski obrtnik, Stevo Jelača, knjižar, Dane Katić, učitelj, Dragojla Kežmanova, učiteljica, dr. Gjuro Kesić, profesor, Fanika Kittlerova, učiteljica, Ivan pl. Kostka, profesor, Josip Kovačić, stolarski pomoćnik, Ljudevit Krajačić, učitelj, Žiga Kramer, veletržac i predsjednik "Merkura", Aleksander Majder, očevidničar okružne blagajne, Ivan Malin, profesor, Gustav Modrušan, posjednik i narodni zastupnik, Petar Muždeka, profesor, Vatroslav Mužina, ravnajući učitelj, Paula Ostojić, učiteljica, Ljubica Pacel, ravnateljica više djevojačke škole, Viktor Potočnjak, ravnajući učitelj, Josip Rehorić, učitelj, Hugo Sedlaček, profesor, Marija Šajatović, učiteljica, dr. Dragan Šašel, gradski vijećnik, Edo Štefan, stolar, Mara Šulcova, učiteljica, dr. Ivan Tuškan, liječnik, Milan Vrbanić, profesor, Milan Žapić, ravnatelj kr. realne gimnazije, Željko Žibrat, pekar i predsjednik "Nade", Ivana Žugčić, učiteljica te Vjekoslav Županić, krojački pomoćnik.

G. gradski načelnik je pozdravivši prisutne i istaknuv svrhu današnje ankete pozvao g. dra. D. Šašela, da fingira kao izvjestitelj ankete. Ovaj je istaknuo, da je važnost pučko-prosvjetnog rada tako opće priznata i u nas tako potrebna, da o tom ne treba ni raspravljati. Zato se današnja anketa ima pozabaviti tek pitanjem, kako i u kom pravcu da se organizira pučko-prosvjetni rad u našem gradu i okolici. Najuspješnije bit će, da ovakovu prosvjetnu akciju, jer se tiče sviju slojeva gradjanstva, preuzme u svoj djelokrug gr. općina kao najveći, najtrajniji i najugledniji predstavnik zajednice sumješćana i njihovih prosvjetno-gospodarskih interesa. Osim toga cijela akcija dobiva tako sigurno i snažno financijsko zaledje. Tim se cijeloj akciji daje biljeg općenitosti i podaje jamstvo, da se namjeravano prosvjetno djelovanje, koje je trajno aktuelno, tako reći perpetuira, čega svega ne može biti, kad takovu akciju provodi koja privatna društvena organizacija. – Osnovkom djelovanja imale bi biti gradska javna čitaonica i knjižnica, a rukovodio bi cio rad poseban po gradskom zastupstvu na tri godine izabrani odbor od 12-18 lica, koji bi bio vlastan da si opcijom po potrebi i opsegu te vrsti rada prikupi potrebne daljnje radnike. Program rada razložen je pobliže u samom predlogu, koji je svima poznat, jer su ga štampanog primili, pa ne će duljiti o tom već umoljava prisutne da u tomu pogledu iznesu svoje predloge i želje.

Kod povedene rasprave sudjelovalo je više prisutnika. Stolar i gradski zastupnik g. Edo Štefan pozdravlja namišljenu akciju te ističe, da se je u nas radilo na polju prosvjetljivanja širokih slojeva premalo. U našem gradu ima dosta školovanih ljudi, ali daleko premalo pučko-prosvjetnog rada.

Neka dakle svaki inteligenat vrši svoju dužnost i od svoje strane u tu svrhu doprinese nešto rada, pa će biti uspjeha. Cio taj pučko-prosvjetni rad treba da bude vanstranački. – Ravnajući učitelj V. Mužina ističe, da kod zasnovane akcije treba osobitu brigu posvetiti seljačkom stalešu, gdje je pučko prosvjetni rad potrebniji nego u gradu. U gradu čovjek ima više zgode za obrazovanje nego na selu. Zagovara da se uz gradske škole u selima osnuju javne čitaonice (knjižnicu svaka škola već imade), te žali da se kod gradnja vanjskih škola nije uzimalo obzir na potrebu čitaoničkih prostorija. Još više valjalo bi uvažavati lični obrazovni saobraćaj sa seljaštvom, koji bi omogućavale zabavno-poučne večeri.

Ravnajući učitelj g. V. Potočnjak podupire razlaganje g. Mužine. Valjalo bi za ovakov prosvjetni rad dozvoliti uporabu školskih prostorija, kao najprikkladnijih u tu svrhu, iste providiti potrebnim priborom, imenito većim svjetiljkama.

Učitelj Franjo Horvat-Kiš upozorava, da se danas nema zalaziti u detalje već raspravljati predložena osnova. Traži razjašnjenje glede odnošaja Sokolske čitaonice i njenih prostorija.

Izvjestitelj g. dr. Šašel odvrća g. Štefanu, da je vanstranačnost cijele akcije dovoljno istaknuta u samoj osnovi (predlogu). Posve je razumljivo, da prosvjetni rad ne smije imati biljeg ni stranački ni politički. Usvaja razlaganje gg. Mužine i Potočnjaka, te žali, da se na čitaoničke prostorije kod gradnje vanjskih škola nije obzir uzelo. Razlog bit će zacijelo u tom, što dosele u našim selima nije bilo stalnog prosvjetnog rada, te je uvjeren, da bi gradska općina, koja ne škrtari kod prosvjetnih izdataka, taj trošak rado doprinjela, da je ma s koje strane na to bila upozorena. – G. Horvatu Kišu odgovara, da prihvatom štampanog predloga prestaje bitisati čitaonica kao Sokolska čitaonica. Društvo "Sokol" uz uvjete u predlogu spomenute ustupa besplatno na porabu gradskoj općini u istaknute svrhe sav svoj čitaonički inventar i sve novine danas u čitaonici izložene, koje predstavljaju dosta visoku pretplatninu i ne traži drugo, već da može za obdržavanje odborskih sjednica (10-20 godišnje) i tamburaških vježbi služiti se kojom od pomenutih triju soba, ali tako, da to ne smije smetati uporabi čitaonice ili knjižnice. Čitaonica (knjižnica je to već i otprije) postaje u punom smislu riječi gradskom čitaonicom, te će biti izim preuzetog od Sokola inventara, potpuno gradska vlasnost, što će označivati i njen sam naslov "Gradska javna čitaonica", a rukovodit je ima ne Sokol, nego predloženi prosvjetni odbor (a ne Sokol) samostalno u ime gradske općino.

G. prof. H. Sedlaček spominje, da je predlog Sokola jasno označio osnovku kao i sam pravac rada, pa drži, da bi svako daljne generalno raspravljanje o tom nepotrebno. Predlaže stoga konkretno: I. da gradska općina svojim troškom osnuje u gradu Karlovcu gradsku javnu čitaonicu i knjižnicu, koje bi bile podlogom daljnjeg pučko-prosvjetnog rada; II. da obje ove uredbe kao i ostali pučko-prosvjetni rad rukovodi u ime gradske općine posebni gradjanski odbor od 12 – 18 lica, kojeg izbor potvrđuje gradsko zastupstvo na 3 godine dana.

G. gradski načelnik, pošto je konstatovao, da se dalje nitko ne javlja za riječ, pita prisutne je li prihvaćaju predlog prof. Sedlačka. (Prima se), te poziva na daljnu specijalnu debatu.

G. Horvat Kiš zagovara, da predavanja slijede jedno za drugim po nekom sistemu, da budu u uskoj vezi, što usvaja izvjestitelj i preporuča na uvaženje budućem odboru.

G. učitelj Lj. Krajačić naglašava potrebu, da pučko-prosvjetni rad proslijedi ne samo u pravcu intelektualnom, te da upućuje i na estetsku, osjećajnu stranu i odgajanja širokih gradjanskih slojeva. Popularizacija umjetne i narodne pjesme, tamburanja i uopće glazbe stavlja na srce budućem odboru. Preporuča priredjivanje koncerta za puk.

G. profesor Vrbanić traži razjašnjenje glede odnošaja gradske općine i akcionog odbora, naročito hoće li odbor biti slobodan naprama općini u svom djelovanju?

Izvjestitelj podupire razlaganje g. Krajačića i dodaje, da će opseg u našem radu ovisiti o broju, kvalitetu i ambiciji prosvjetnih radnika. – Na upit g. Vrbanića odvrća, da je pravac djelovanja odnosnog odbora u glavnom označen u prihvaćenom predlogu. Djelovanje odbora ograničeno je jedino tim, da mora biti van dosega stranačko-političkih i crkveno-političkih borba. Izvan toga ima odbor biti u svom radu potpuno slobodan i autonoman.

G. gradski načelnik priopćuje, da je od g. dra. Vatroslava Reinera, odvjetnika i osobitog prijatelja pučkog prosvjetlivanja u taj par primio pismo, da ga izvine, što je zvaničnim poslom zapriječen

prisustvovati anketi, ali da zamišljeni prosvjetni pothvat u cijelosti odobrava te ga s veseljem pozdravlja, što prisutni primaju do ugodnog znanja.

Pošto se dalje nitko ne javlja za riječ, predlaže izvjestitelj, da se izabere odbor, koji će voditi daljnu akciju. Nakon međusobnog dogovora, izabiru prisutni u odbor slijedeću gg.: Milana Birovca, Savu Diklića, dra. Pavla Fröhlich, Franju Horvata-Kiša, Stevu Jelaču, Danu Katića, Josipa Kovačića, Ivu Kovačića, Ljudevita Krajačića, Aleksandra Majdera, Ljubicu Pacel, Viktora Potočnjaka, Hugu Sedlačeka, Slavu Šomek, dra. Ivana Tuškana, Milana Žepića i Željka Žibrata.

Zahvaljući svima na odazivu i sudjelovanju završuje g. načelnik anketu pozivlje izabrani odbor, da što većim marom oko prosvjetnog podizanja širokih građanskih slojeva te mu obećaje od strane gradske općine najveću potporu u svakom pravcu.

Dajmo za "Sokol-dom"!

Izvor: Narodni glas br. 46, 17. 11. 1910.

Nakon plodne rasprave u kojoj je naglašeno da prosvjetni rad treba usmjeriti na odgajanje širokih građanskih masa, a osobitu brigu posvetiti seljačkom staležu, izabran je odbor za pučko-prosvjetni rad na čelu s gradskim vijećnikom dr. Dragutinom Šašelom. Odbor se podijelio u tri sekcije: sekciju za čitaonicu koju će voditi dr. Pavao Frölich, sekciju za knjižnicu na čelu s ravnateljem Gimnazije prof. Milanom Žepićem i sekciju za predavanja za koju je zadužen prof. Hugo Sedlaček. Odbor je utvrdio načela svoga rada i formulirao svoj odnos prema gradskoj općini u prijedlogu u kojem je tražio: da se odobri izabrani odbor i njegovo konstituiranje; da se u proračunu osigura potreban trošak; da inventar čitaonice, knjižnice i predavalački pribor postane vlasništvo gradske općine i da za nj općini odgovara izabrani odbor; da prosvjetni odbor u svomu djelovanju ostane potpuno slobodan i autonoman. Nakon toga odbor je sastavio pravilnike za čitaonicu, knjižnicu i predavanja.

Na sjednici gradskog zastupstva održanoj 28. prosinca 1910. odlučeno je:

1. "da grad. općina svojim troškom osnuje u gradu Karlovcu 'Javnu gradsku čitaonicu i knjižnicu', koje bi bile osnovkom daljnjeg pučko-prosvjetnog rada;
2. da obje ove uredbe kao i ostali pučko-prosvjetni rad rukovodi u ime gradske općine posebni odbor od 12-18 lica, kojeg izbor potvrđuje gradsko zastupstvo na 3 godine dana;
3. da se u proračunu za g. 1911. uvrsti preliminarna svota od 1649 K. 28 filira".

Gradska javna knjižnica i čitaonica smještene su u jednoj većoj i dvije manje prostorije u "Zorin domu". Kako su to sada formalno bile gradske ustanove, o njima nalazimo brojne informacije u lokalnom i nacionalnom tisku, a i Pučko-prosvjetni odbor je u prve četiri godine svoga djelovanja vodio spomenicu – hemeroteku u koju je sustavno odlagao sve objavljene napise o svome radu.

Izvori:

HR-DAKA-A.2.2.5. Poglavarstvo Karlovac, podfond: Upravni odjel, serija: Gradsko zastupstvo, Sjednički zapisnici od 4. 10. 1905. i 28. 12. 1910.

Vrbetić, Marija; Szabo, Agneza. Karlovac na razmeđu stoljeća 1880-1914. Zagreb: Školska knjiga, 1989., str. 198

Narodni glas br. 27, 28. 6. 1906. i br. 46, 17. 11. 1910.

Prosvjetni odbor u Karlovcu: dvadeset godišnji rad / [F.C.] Zagreb: Tisak jugoslovenske štampe d.d., 1931., str. 1

Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić", Zavičajni odjel, Zbirka arhivalija. Spomenica Pučko-prosvjetnog odbora za 1911. godinu